

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА

НН ІНСТИТУТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

директор навчально-наукового
інституту культури і мистецтв
проф. Світлана УСТИМЕНКО-КОСОРИЧ



_____ 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НОВІТНІ ЕКСПЕРИМЕНТИ В РИСУНКУ**

Галузь знань: **02** Культура і мистецтво

Спеціальність: **023** Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація

Освітня-програма: **Образотворче мистецтво**

Мова навчання: **українська**

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту культури і
мистецтв

«30» серпня 2024 р.

Голова  Олександр РУДЕНКО

Розробник:

Никифоров А.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри

Образотворчого мистецтва та дизайну

Протокол № 1 від «26» серпня 2024 р.

В.о. завідувача кафедри образотворчого мистецтва та дизайну
кандидат мистецтвознавства, доцент Наталя КОХАН



Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів – 9	магістр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
1-й		1	
Семестр			
1-й, 2-й		1, 2	
Лекції			
4/4 год.			
Практичні, семінарські			
34/34 год.			
Самостійна робота			
110/80 год.			
Консультації:			
2/2 год.			
Вид контролю: залік, екзамен			
Загальна кількість годин - 270			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Вивчення курсу передбачає засвоєння та вдосконалення магістрантами спеціальності 023-образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація знань з основного предмету образотворчості «рисунку», розширення практичних вмінь з лінійно-конструктивної побудови, зображення з використанням експериментальних технік на площині паперу та розвитку об'ємно-просторового мислення засобами графіки.

Вивчення програмного матеріалу даної дисципліни, як і інших спеціальних дисциплін, сприяє оволодінню загальними та фаховими компетенціями відповідно до освітньо-професійної програми бакалавр.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліна викладається студентам ОР магістр і вимагає знань з в галузі образотворчого мистецтва, володіння різними засобами графіки на базі ОР бакалавр. Передумовою вивчення дисципліни передбачається наявність базових знань з предметів «Композиція», «Рисунок», «Пластанатомія», «Скульптура», «Методика викладання образотворчого мистецтва».

3. Результати навчання за дисципліною

Курс передбачає узагальнення знань про особливості графічного мистецтва, поглиблене вивчення термінології та професійного понятійного апарату в галузі графіки, особливостей роботи з різними графічними матеріалами для створення зображення предмету, натурного чи уявного, на площині паперу. Забезпечує розширення кола знань про історію розвитку графіки, специфіку роботи з різними графічними матеріалами, вдосконалення навичок зображення предмету засобами графічного мистецтва.

Знання: Здатність генерувати нові ідеї (креативність), знання особливостей графічних матеріалів, назв приладів і матеріалів, інструментів, що використовуються в рисунку,	ПРН 3	Володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання
--	--------------	--

<p>їх склад, властивості, призначення, прийоми використання.</p> <p>Уміння: Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу професійно грамотно організувати послідовність виконання творчого задуму.</p> <p>Комунікація: володіння основами професійної мовленнєвої культури при навчанні графічного мистецтва</p>		<p>естетичних проблем графічного мистецтва, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва.</p>
<p>Знання: вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми технологічних прийомів обробки різних графічних матеріалів,</p> <p>Уміння: Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства; застосувати набуті знання, вміння і навички при виконанні творчих завдань;</p> <p>втілювати задум у графічному зображенні та застосовувати при цьому творчу ініціативу.</p> <p>Комунікація: пояснювати фахівцям і не фахівцям основні закономірності розвитку графічного мистецтва у галузі художнього рисунку.</p>	<p>ПРН 4</p>	<p>Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.</p> <p>Володіти інноваційними методами та технологіями роботи з графічними матеріалами.</p>
<p>Знання: Здатність розробляти та керувати проектами, виявляти знання засобів роботи з графічними матеріалами і прийомів втілення їх у мистецькому творі.</p> <p>Уміння: Володіння теоретичними і методичними засадами навчання та інтегрованими підходами до фахової підготовки художників образотворчого і декоративного мистецтва та реставраторів творів мистецтва, планування власної науково-педагогічної діяльності; планувати процес виготовлення графічного зображення;</p> <p>Комунікація: здатний до ефективної комунікації в процесі навчання образотворчого мистецтва.</p>	<p>ПРН 5</p>	<p>Критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з рисунку для розв'язання завдань і проблем у галузі образотворчого та/або декоративного мистецтва.</p>
<p>Знання: Здатність діяти соціально відповідально та свідомо відповідно до запитів суспільства на виготовлення графічних виробів і прийомів втілення їх у власному малюнку.</p> <p>Уміння: Здатність формувати мистецькі концепції на підставі проведення дослідження тих чи інших аспектів художньої творчості; використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову в практично-творчій роботі</p>	<p>ПРН 10</p>	<p>Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва.</p>

<p>Знання: Здатність до абстрактного мислення, аналізу вітчизняних і світових сучасних тенденцій у виготовленні графічних зображень на площині паперу.</p> <p>Уміння: створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт графічного мистецтва.</p>	ПРН 16	Адаптувати індивідуальну образотворчу діяльність до вимог і умов споживача
--	---------------	--

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
<p>A 90-100 балів Відмінно</p>	студент на високому рівні демонструє глибоке і повне опанування матеріалу і виявлення відповідних умінь і навичок, вдало застосовує отриманні теоретичні знання при виконанні практичних творчих завдань, доречно і з розумінням користується понятійно-термінологічним апаратом
<p>B 82-89 Добре</p>	студент виявляє повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками, допускає незначні помилки у послідовності практичної роботи над виконанням практичного завдання, добре володіє понятійно-термінологічним апаратом;
<p>C 74-81 Добре</p>	студент на достатньому рівні володіє теоретичним матеріалом, проте не завжди вдало оперує понятійно-термінологічним апаратом; демонструє достатні навички та уміння, але в наявності простежуються недоліки художньо-образного мислення;
<p>D 64-73 Задовільно</p>	студент не досконало володіє теоретичним матеріалом та виявляє неповне володіння понятійно-термінологічним апаратом; помітне порушення послідовності при виконанні практичних завдань, наполегливості, практичні творчі роботи виконані неохайно, недбало;
<p>E 60-63 Задовільно</p>	студент у цілому обізнаний з теоретичним матеріалом та понятійно-термінологічним апаратом; явні відсутність системності, наполегливості, старанності у вивченні завдань та результативності підготовки; демонструє неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання;
<p>FX 35-59 Незадовільно</p>	студент демонструє недбалість індивідуальної підготовки, постійне невиконання практичних завдань, відсутність самостійної роботи та інтересу до предмету, що вивчається; виявляє нерозвинуте образно-творче мислення, обмежені образотворчі здібності і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни;
<p>F 0-35 Незадовільно</p>	Студент виявляє повне нехтування індивідуальної підготовки, невиконання практичних завдань, відсутність самостійної роботи та інтересу до предмету, що вивчається; демонструє нерозвинуте образно-творче мислення, обмежені образотворчі здібності і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти (1 сем.)

Поточний контроль		Разом	Загальна сума
РОЗДІЛ 1			
T1.1	T1.2	60	100
30	30		
Контроль самостійної роботи			

20	20	40	
----	----	----	--

Розподіл балів, які отримують студенти (2 сем.)

Поточний контроль		Разом	Сума	Підс. (екз.)	Загальна сума
Розділ 2					
T2.1	T2.2	55	75	25	100
Поточний контроль					
25	30				
Контроль самостійної роботи		20			
10	10				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	Відмінно
82 - 89	B	Добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	Задовільно
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є презентації результатів виконаних практичних завдань, заліковий та екзаменаційний перегляд власних творчих робіт.

6. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Створення серії рисунків кожен з яких виконаний різними графічними матеріалами.

РОЗДІЛ 2. Створення рисунку з використанням змішаної техніки та експериментального поєднання різних графічних матеріалів.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Створення серії рисунків кожен з яких виконаний різними графічними матеріалами.

Тема 1.1. Створення серії натурних рисунків з використанням м'яких графічних матеріалів.

Тема 1.2. Створення серії натурних рисунків з використанням твердих графічних матеріалів.

РОЗДІЛ 2. Створення рисунку з використанням змішаної техніки та експериментального поєднання різних графічних матеріалів.

Тема 2.1. Експериментальна розробка ескізів у змішаній техніці поєднання різних графічних матеріалів.

Тема 2.2. Створення рисунку у змішаній техніці поєднання різних графічних матеріалів.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	У тому числі				Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Конс.	Самос. п.роб.		Лекції	Практ.	Конс.	Самос. роб.
РОЗДІЛ 1. Створення серії рисунків кожен з яких виконаний різними графічними матеріалами.										
Тема 1.1. Створення серії натурних рисунків з використанням м'яких графічних матеріалів.	72	2	16		54					
Тема 1.2. Створення серії натурних рисунків з використанням твердих графічних матеріалів.	78	2	18	2	56					
РОЗДІЛ 2. Створення рисунку з використанням змішаної техніки та експериментального поєднання різних графічних матеріалів.										
Тема 2.1. Експериментальна розробка ескізів у змішаній техніці поєднання різних графічних матеріалів.	54	2	16		36					
Тема 2.2. Створення рисунку у змішаній техніці поєднання різних графічних матеріалів.	66	2	18	2	44					
Усього годин	270	8	68	4	190					

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ 1. Створення серії рисунків кожен з яких виконаний різними графічними матеріалами.			
1.1	Тема 1.1. Створення серії натурних рисунків з використанням м'яких графічних матеріалів		
1	Експериментальні техніки в рисунку	2	
1.2	Тема 1.2. Створення серії натурних рисунків з використанням твердих графічних матеріалів		
2	Новітні матеріали в рисунку	2	
РОЗДІЛ 2. Створення рисунку з використанням змішаної техніки та експериментального поєднання різних графічних матеріалів			
2.1.	Тема 2.1. Експериментальна розробка ескізів у змішаній техніці поєднання різних графічних матеріалів.		
1	Модерне бачення предмета мистецтва – рушійна сила експериментальних пошуків в рисунку	2	
2.2	Тема 2.2. Створення рисунку у змішаній техніці поєднання різних графічних матеріалів		

2	Представлення художнього твору як результату експериментальної діяльності	2	
Разом		8	

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ 1. Створення серії рисунків кожен з яких виконаний різними графічними матеріалами			
1.1	Тема 1.1. Створення серії натурних рисунків з використанням м'яких графічних матеріалів		
1	начерки	2	
2	замальовки	2	
3	компоновка першого рисунку	2	
4	компоновка другого рисунку	2	
5	побудова першого рисунку	2	
6	побудова другого рисунку	2	
7	світло-тіньове моделювання першого рисунку	2	
8	світло-тіньове моделювання другого рисунку	2	
1.2	Тема 1.2. Створення серії натурних рисунків з використанням твердих графічних матеріалів		
9	начерки	2	
10	замальовки	2	
11	компоновка третього рисунку	2	
12	компоновка четвертого рисунку	2	
13	побудова третього рисунку	2	
14	побудова четвертого рисунку	2	
15	світло-тіньове моделювання третього рисунку	2	
16	світло-тіньове моделювання четвертого рисунку	2	
17	Узгодження контрастів, нюансів чотирьох рисунків	2	
РОЗДІЛ 2. Створення рисунку з використанням змішаної техніки та експериментального поєднання різних графічних матеріалів			
2.1	Тема 2.1. Експериментальна розробка ескізів у змішаній техніці поєднання різних графічних матеріалів		
1	начерки	2	
2	композиційні замальовки	2	
3	пошуки у поєднанні двох графічних матеріалів	2	
4	пошуки у поєднанні трьох графічних матеріалів	2	
5	пошуки на темному картоні світлими графічними матеріалами	2	
6	пошуки з використанням не традиційних графічних матеріалів	2	
7	початок розробки фрескізу	2	
8	завершення розробки фрескізу	2	
2.2	Тема 2.2. Створення рисунку у змішаній техніці поєднання різних графічних матеріалів		
9	Компоновка на картинній площині	2	
10	Лінійна побудова	2	
11	Світлотіньове моделювання форми	2	
12	вирішення загальної форми	2	
13	вирішення деталі	2	
14	розширення спектру матеріалів	2	
15	вирішення контрастних співвідношень	2	

16	вирішення нюансів	2	
17	завершення роботи, ревізія попередніх етапів	2	
Разом		68	

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ 1. Створення серії рисунків кожен з яких виконаний різними графічними матеріалами.			
1.1	Створення серії натурних рисунків з використанням м'яких графічних матеріалів		
1	робота з відповідною літературою	6	
2	підбір м'яких матеріалів	6	
3	виконання замальовок м'якими матеріалами	6	
4	замальовки на виявлення пропорцій м'якими матеріалами	6	
5	замальовки з фіксацією крайніх точок м'якими матеріалами	6	
6	замальовки на виявлення абрисів фігури м'якими матеріалами	6	
7	замальовки з виявленням характеру постаті м'якими матеріалами	6	
8	замальовки з деталізацією м'якими матеріалами	6	
9	замальовки на узагальнення м'якими матеріалами	6	
1.2	Створення серії натурних рисунків з використанням твердих графічних матеріалів		
10	робота з відповідною літературою	6	
11	підбір твердих матеріалів	6	
12	виконання замальовок твердими матеріалами	6	
13	замальовки на виявлення пропорцій твердими матеріалами	6	
14	замальовки з фіксацією крайніх точок твердими матеріалами	6	
15	замальовки на виявлення абрисів фігури твердими матеріалами	6	
16	замальовки з виявленням характеру постаті твердими матеріалами	6	
17	замальовки з деталізацією твердими матеріалами	6	
18	замальовки на узагальнення твердими матеріалами	6	
19	самоперевірка, аналіз засвоєних технік	2	
РОЗДІЛ 2. Створення рисунку з використанням змішаної техніки та експериментального поєднання різних графічних матеріалів			
2.1.	Експериментальна розробка ескізів у змішаній техніці поєднання різних графічних матеріалів		
1	робота з інтернет ресурсами	6	
2	перегляд майстер-класів	6	
3	виконання замальовок постаті графітним олівцем і сепією	6	
4	виконання начерків м'якими матеріалами	6	
5	виконання начерків вугіллям та сангіною	6	
6	виконання начерків шариковими ручками	6	
2.2	Створення рисунку у змішаній техніці поєднання різних графічних матеріалів		
7	замальовки на виявлення світла й тіні	6	
8	замальовки на виявлення пропорцій	6	
9	замальовки на виявлення абрисів фігури	6	

10	замальовки з фіксацією крайніх точок	6	
11	замальовки на виявлення руху	6	
12	замальовки на виявлення центральних осей	6	
13	замальовки з акцентуванням	6	
14	замальовки з виявленням характеру постаті	2	
Разом		190	

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Кириченко М. Основи образотворчої грамоти. К.: Радянська школа, 1982. 160 с.
2. Коновець С. Образотворче мистецтво в початковій школі. Методичний посібник. К.: Інститут педагогіки і психології професійної освіти, 2007. 80 с.
3. Любарська Л. Образотворче мистецтво: підручник для 3 класу. К.: Форум, 2004. 165 с.
4. Кириченко М. А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти: Навчальний посібник. -2-ге вид., перероб. і допов. К.: Вища школа, 2002. 190 с.
5. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник. Т.: Навчальна книга – Богдан, 2003. 216 с.
6. Полякова Г. та ін. Образотворче мистецтво. Харків: Скорпіон, 2001. 160 с.
7. Демченко А. Творчий розвиток учнів початкової школи засобами мистецтва // Початкова школа. №7, 2003. С. 22-23.
8. Методичні рекомендації по підготовці вчителя до педагогічної діяльності / укладач Я. І. Бурлака. К.: Світоч, 1986. 17 с.

Допоміжна:

1. Зюзіна Т.О. Культурологічна підготовка студентів у вищих навчальних закладах: теоретико-методологічні засади змісту освіти: монографія. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2009. 384 с.
2. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: навч. посібник. Тернопіль: навчальна книга. Богдан, 2005. 360 с.
3. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
4. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). К.: Освіта України, 2008. 274 с.

Інтернет-ресурс

Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
 Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського www.dnrb.gov.ua/
 Бібліотека українських підручників: <http://pidruchniki.ws/>

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Програма курсу реалізується за наявності навчально-методичного та наочно-ілюстративного матеріалів (навчальних та навчально-методичних посібників, конспектів лекцій, методичних матеріалів, наукової та науково-публіцистичної літератури, альбомів, репродукцій. Активно задіяною є можливість доступу до електронних ресурсів за допомогою комп'ютера, ноутбука, а також залучення достатньої кількості наочних матеріалів (схем, таблиць, демонстраційного матеріалу, матеріали та обладнання, що застосовуються для викладання дисциплін образотворчого спрямування з методичного фонду).

Використання наочних методів навчання передбачає відвідування музеїв художнього профілю, галерей та виставок творів образотворчого й декоративно-прикладного мистецтва, участь у культурно-освітніх заходах (наукових конференціях, майстер-класах, мистецьких фестивалях, конкурсах творчих робіт) тощо.